

РЕЦЕНЗИЯ

за качествата на дисертационния труд на тема:
**„Плажният волейбол, като средство за повишаване на
физическата работоспособност при студенти“**
за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**
в област на висшето образование: **7. Здравеопазване и спорт,**
професионално направление: **7.6 Спорт,**
докторска програма:
„Теория и методология на спортната наука“ на

Борис Митков Янков,

докторант към катедра **„Баскетбол, волейбол, хандбал“**
на **НСА „В. Левски“**

Научен ръководител: **проф. Димитър Михайлов, доктор**

Данни за докторанта

Борис Янков завършва бакалавърска степен в Шуменски университет „Св. Константин Преславски“, с придобита професионална квалификация „Учител по физическо възпитание“, а след това, пак там, придобива и ОКС „Магистър“ по физическо възпитание и спорт през 2015 г.

Ориентацията му към докторска степен на обучение в НСА „Васил Левски“ е напълно логична, основно поради две причини:

- активна спортно-състезателна дейност в продължение на 12 години, като професионален състезател по волейбол и плажен волейбол. Носител е на републикански титли в двата спорта, участник в 10 световни турнира по плажен волейбол, шампион е на Румъния и носител на купата на страната с отбора на Констанца, 2 пъти балкански шампион по плажен волейбол;
- дългогодишна педагогическа дейност, като ст. преподавател по физическо възпитание и спорт (волейбол) в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ (Варна) и треньор на отборите (мъже и жени) по волейбол на същия университет.

Борис Янков е разпознаваема личност, експерт във волейбола и плажния волейбол, притежава високоразвити умения за провеждане на тренировъчен процес, както и за организиране на състезания по волейбол.

Подробности за процедурата

Зачислен е за докторант в задочна форма на обучение към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ за срок от 4 год., със заповед на Ректора на Национална спортна академия “В. Левски”, считано от 01.10.2019 г. (ЗП - 1414 /30.09.2019 г.). Отчислен е с право на защита, считано от 23.03.2023 г. (ЗП - 283/28.03.2023 г.). Прави впечатление, че Борис Янков е един от много малкото докторанти, успели да завършат своя дисертационен труд в рамките на срока на обучение.

По време на обучението в докторска степен не са допуснати процедурни нарушения. Докторантът успешно е изпълнил изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника на Национална спортна академия “В. Левски” за неговото прилагане.

Направената от компетентните органи проверка на представения за защита дисертационен труд установява, че „...не са установени недопустими граници на плагиатство“.

След проведено успешно вътрешно-катедрено обсъждане на дисертационния труд, със заповед на Ректора на Национална спортна академия е стартирана процедура за провеждане на публична защита пред научно жури.

Данни за дисертационния труд и автореферата

Разработваният в дисертационния труд проблем е изключително актуален и има за цел да повиши нивото на учебно-тренировъчния процес по физическо възпитание и спорт във висшите, неспециализирани по спорт училища в България. Внедряването в практиката на нова, научно-обоснована методика за спортна подготовка по плажен волейбол, е предпоставка за повишаване нивото на физическата работоспособност на студентите, както и за решаване на редица проблеми, свързани със здравословния начин на живот на младите хора у нас.

Рецензираният докторски труд е разработен в обем от 207 стр. Структуриран е според изискванията за подобен род научни материали. Написан е на добър език и стил и е прецизно онагледен.

Разработката притежава редица качества, които безспорно имат ***приносен характер***:

- Извършен е сериозен теоретичен анализ (с помощта на 82 литературни източника, от които 37 на кирилица, 39 – на латиница и 6 уебсайта), който е позволил да бъдат разкрити особеностите на физическото възпитание и спорта във висшите училища, както и да бъде направен ретроспективен анализ на възникването и развитието на съвременния плажен волейбол. С висока информационна стойност е раздел I.3, в който са разкрити особеностите на двигателната дейност в този спорт и е направен компетентен анализ на различните страни на спортната подготовка, в сравнителен план с традиционния волейбол. Всичко това, позволява на докторанта правилно да формулира своята работна хипотеза.

- Използван е подходящ методически инструментариум, който дава възможност да бъдат решени на високо ниво целите и задачите на изследването. Проведено е анкетно проучване за разкриване на отношението на студентите от Медицинския университет във Варна към плажния волейбол и тяхната готовност да практикуват този спорт в рамките на заниманията по физическо възпитание и спорт. Проведено е спортно-педагогическо тестиране за установяване нивото на физическата работоспособност на студентите от експерименталната и двете контролни групи. Приложената тестова батерия напълно отговаря на изискванията на спортната статистика за достъпност, валидност, надеждност, обективност и стандартност на включените в нея тестови упражнения.

- Контингентът на изследване е достатъчно представителен - в спортно-педагогическия експеримент участват общо 53 студенти, неспециализиращи спорт, от които 15, занимаващи се организирано с плажен волейбол, 16 – с баскетбол и 22 – с футбол. В проведеното анкетно проучване участват общо 102 студенти на възраст между 19 и 22 год., между които 35 чуждестранни.

- При обработката на емпиричните данни от изследването са използвани адекватни математико-статистически методи, при високо ниво на статистическа достоверност ($P_t \geq 95\%$), в т.ч. алтернативен и вариационен анализи, проверка на нулевата хипотеза, с помощта на t-критерия на Стюдънт и еднофакторен дисперсионен анализ.

- Анализът на резултатите е направен на високо професионално ниво в няколко насоки:

- разкрити са средните нива и вариативността на изследваните признаци на физическата работоспособност както в началото, така и в края на проведения спортно-педагогически експеримент;
- извършен е сравнителен анализ на резултатите на експерименталната група с тези на двете контролни (т.е. на волейболистите с баскетболистите и футболистите) и е доказана, с висока степен на статистическа достоверност, значимостта на наблюдаваните разлики между средните нива на изследваните признаци;
- доказана е ефективността на приложената собствена методика за спортна подготовка по плажен волейбол на студенти от неспециализираните по спорт висши училища в България.

- Специално искам да подчертая, като положителен момент в разработката, проведеното изследване на функционалното състояние на студентите, резултатите от което са добра основа за осъществяване на контрол върху прилаганите тренировъчни въздействия от страна на преподавателите.

- Особено висока практическа стойност има разработената нова, научно-обоснована методика за спортна подготовка по плажен волейбол, в т.ч. комплекси от общо-развиващи упражнения за разгръване и учебна програма, внедряването на които в практиката на неспециализираните по спорт висши училища, е предпоставка за повишаване на нивото на физическата работоспособност на студентите, както и за решаване на редица проблеми, свързани със здравословния начин на живот на младите хора у нас.

Изводите са представени стегнато и ясно и естествено произтичат от анализа на резултатите. Препоръките са насочени към практиката и са

доказателство за високия професионализъм на автора на рецензията дисертационен труд.

В разработката обаче, има допуснати някои грешки и неточности, които ми дават основание да направя някои забележки:

- необходима е по-голяма прецизност при боравенето с авторите и изготвянето на списъка на литературните източници;
- контингентът на изследване, представен на 51 стр. не е пълен – липсват студентите, участвали в анкетното проучване, или поне още 49, които са били само анкетирани;
- „Анкетно проучване“ не е математико-статистически метод, а метод на изследване – резултатите от него са обработени с помощта на т.нар. алтернативен анализ, което не е посочено в раздел II.5.2;
- при описанието на спортно-педагогическите тестове са допуснати някои неточности:
 - спринт 30 м не е тест за ускорение;
 - тест 4 (бягане със смяна на посоката – ляво/дясно) не е за бързина на придвижване, а за скоростна издръжливост;
 - коремните преси и хвърлянето на плътна топка носят информация не просто за силата, а за взривната сила, съответно на коремната мускулатура и на горните крайници и раменния пояс;
 - степ-тестът не може да бъде проведен с хронометър, нужна е специална компютърна програма или поне метроном;
- искам да обърна внимание на докторанта, че вариационният анализ разкрива степента на хомогенност (еднородност) на изследваната съвкупност по отношение на признаците, за които съответните показатели носят информация, а не на самите показатели (например, групата не може да бъде еднородна или нееднородна по отношение на теста „Клек-стена“, а по отношение на силовата издръжливост на квадрицепса на студентите, включени в нея);

- коефициентите на вариация могат да бъдат представяни на фигури под формата на колонкови диаграми или като зони на разсейване, а не като линии на развитие (например, фиг. 9, 10, 12 и т.н.);
- допуснати са голям брой правописни грешки, което предизвиква негативно усещане за намалена прецизност при изготвянето на крайния продукт.

Авторефератът е разработен според изискванията и представя коректно съдържанието на дисертационния труд. Документите, придружаващи работата, са изготвени точно и прецизно. В съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника на Национална спортна академия "Васил Левски" за неговото прилагане, са представени 3 научни публикации, които са свързани с темата на разработката.

В **заклучение**, считам, че е извършен голям обем научно-изследователска работа, която включва задълбочено теоретично проучване на изследвания проблем, стабилна организация и провеждане на коректно научно изследване, професионален анализ на резултатите от него и разработване на научно-обоснована методика за спортна подготовка по плажен волейбол на студентите от неспециализираните по спорт висши училища у нас.

Докторската дисертация има висока научна и приложна стойност и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и правилника на Национална спортна академия "Васил Левски" за придобиване на образователната и научна степен "**Доктор**".

Всичко това ми дава основание, напълно убедено, да заявя своя **положителен вот** за присъждане на **Борис Митков Янков** на образователната и научна степен **„Доктор“** в област на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт**, професионално направление **7.6. Спорт**, докторска програма **„Теория и методология на спортната наука“**.

26.04.2023 г.

София

Рецензент:.....

(проф. Росица Църова – доктор)